

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Stockholms universitet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet samhällskunskap.
Samlat omdöme: Hög kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>Inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) är personalen huvudsakligen tillsvidareanställd och en majoritet har lärarutbildning, varav en hög andel med ämneslärarexamen och högskolepedagogisk utbildning. Andelen disputerade är tillfredsställande. För professionsrelevant kompetens svarar adjungerade adjunkter. För inriktningen samhällskunskap finns en hög andel disputerad personal och starka personalresurser inom främst statsvetenskap. För sociologi och nationalekonomi anser bedömarna att lärarresursen är adekvat men behöver förstärkas. Den yrkesrelaterade och pedagogiska kompetensen är tillfredsställande. Utvecklingsområden är att hålla samman delarna i ett samhällskunskapsperspektiv, att stärka yrkesinriktningen och erbjuda en större kontinuitet i ämnesdidaktiken.</p> <p>Lärosätet säkerställer att utbildningsmiljön inom UVK bottnar i både professionskunnande och forskning med innehållslig bredd, i form av flera utbildningsvetenskapligt inriktade forskningsmiljöer fördelade på olika institutioner samt en nationell forskarskola för lärarutbildare inriktad mot flerspråkighet. Vad gäller inriktningen samhällskunskap har lärosätet en omfattande forskningsmiljö med många exempel på relevant forskning för ämnet samhällskunskap. Men bedömargruppen ser också brister i hur det säkerställs att dessa delar systematiskt kommer ämnet samhällskunskap till del. Samarbetet mellan personal och miljöer inom ämnesteorin och ämnesdidaktik har stärkts. Här efterfrågar bedömargruppen ett fortsatt arbete för att skapa en ämnesmiljö, där en helhetssyn kan skapas, diskuteras och problematiseras.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls. Efter önskemål från studenter har fördjupningen fått ett ökat inslag av sociologi. Bedömargruppen ser detta som positivt, men ser fortfarande en stark statsvetenskaplig dominans i fördjupningen. Därför uppmanar bedömargruppen att ämnet fortsätter att förstärka arbetet med att kontinuerligt föra resonemang om en helhetssyn på ämneskunskaper i samhällskunskap och vilka delar som då ska ingå i utbildningen och på vilket sätt.</p>

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna möter kvantitativa och kvalitativa metoder för datainsamling i kurserna. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen avhandlas i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), ämnesdidaktiska kurser och i anslutning till verksamhetsförlagd utbildning (VFU). För inriktningen samhällskunskap anser bedömarna att det finns en bra bredd och ett djup för kvantitativa och kvalitativa forskningsmetoder. Särskilt positivt ser bedömggruppen på att vetenskapsteori och att forskningsmetoder kontinuerligt tas upp och examineras.

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Målet säkerställs i UVK-kurserna genom att studenterna till exempel tränas i att identifiera didaktiska och ämnesdidaktiska forskningsproblem och hur detta kan kopplas till konkret undervisning. I VFU-kursen ska studenterna till exempel självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämnes- och ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper. Studenterna får arbeta praktiskt med lektionsplaneringar som vilar på vetenskaplig grund vilket bedömggruppen ser som positivt. För inriktningen samhällskunskap efterfrågar bedömarna däremot fler inslag under ämnesstudierna, där sådant reflekterande och systematiserande får plats. Trots svagheter som finns inom undervisningsämnet samhällskunskap anser bedömggruppen att lärosätet har visat att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls genom progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studenternas ämnesdidaktiska kurser. Lärosätet redovisar en variation i examinationsformer. Studenterna får arbeta med konkreta elevuppgifter till exempel att studenterna får träna på hur olika moment utförs i klassrummet samt utforma och kritiska granska lektionsupplägg och lektionsplaneringar. Inom inriktningen samhällskunskap har lärosätet identifierat svårigheter för studenterna att sätta ihop ingående ämnesdelar till en helhet och har därför stärkt och utvecklat ämnesdidaktiken för att vara en sammanhållande länk. Detta ser bedömggruppen som en god utveckling. Men arbetet med att ge ämnesdidaktiken en större kontinuitet genom utbildningen och en tydligare koppling till samhällskunskapens kunskapsområden behöver fortsättas. Att öva på egen ämnesundervisning, att reflektera och problematisera denna undervisning med stöd i både ämnesteorier, didaktik och ämnesdidaktik är något som studenterna behöver få fler och mer systematiska tillfällen till. Trots svagheter som finns inom undervisningsämnet samhällskunskap anser bedömggruppen att lärosätet har visat att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls genom progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studentens ämnesdidaktiska kurser. Studenten ska också anknyta till olika professioner i skolan, i synnerhet specialpedagoger. Vidare handlar det om villkor för lärande, ledarskap i klassrummet, olika diagnoser och hur man kan förhålla sig till elevers skiftande behov och förutsättningar, mångkulturalitet, särbegåvning, flerspråkighet och gruppkonstellationsfrågor i undervisningen. För inriktningen samhällskunskap är detta däremot enligt bedömggruppen ett tydligt utvecklingsområde för lärosätet. Men det är också tydligt att ett utvecklingsarbete har inletts, och lärosätet uppmanas att fortsätta detta arbete både för att öka antalet inslag och göra det i relation till en tydligare helhetssyn. Bedömggruppen rekommenderar vidare lärosätet att i det fortsatta utvecklingsarbetet tydliggöra UVK som huvudområde utifrån det vidgade läraruppdraget, som omfattar exempelvis mentorskap,

ledarskap och konflikthantering, och hur detta relaterar till kärnuppdraget undervisning. Trots svagheterna som finns inom undervisningsämnet samhällskunskap anser bedömargruppen att lärosätet har visat att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls genom kursens genomförande och examinationer. Studenterna möter etiska aspekter genom examinerande moment i VFU:n. Bedömargruppen delar lärosätets mening att det är ett utvecklingsområde hur man arbetar med hållbar utveckling.

Lärosätet har en plan för jämställdhetsarbetet och det finns ett utpekat ansvar på olika nivåer att beakta jämställdhetsperspektivet jämte handlingsplaner och rutiner i anslutning till program- och kursplanearbete. Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i UVK-kurserna genom exempelvis historiska perspektiv på könsskillnader samt i moment som belyser identitet och identitetsskapande, normer och värdegrund, likabehandling och diskriminering. Däremot finns det i inriktningen samhällskunskap utvecklingsmöjligheter för säkerställandet av att studenterna själva kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv och kring en samsyn hos personalen som kan genomsyra bemötande och litteraturval.

Det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på olika nivåer för uppföljning, åtgärder och återkoppling. Övergripande är programrådet som träffas kontinuerligt och diskuterar kvalitets- och utvecklingsbehov i utbildningen. Bedömargruppen menar att det på ämnesnivå för samhällskunskap vid lärosätet finns en god systematik för uppföljning, men efterfrågar en större tydlighet på hur strukturen för faktiska förändringar i relation till uppföljningen ser ut.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Lärosätet har riktlinjer för studentinflytande och studeranderepresentanter bereds plats i olika organ. Studentrepresentanterna är arvoderade. Det finns både formella och informella möjligheter för studenterna att lämna synpunkter och delta aktivt för att utveckla utbildningen. Även för detta område efterfrågar bedömargruppen en starkare helhetssyn och ett tydligare ämnesperspektiv.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Lärosätet redovisar exempel på samverkan med skolhuvudmän inom VFU, handledarutbildning och i form av utvecklingsprojekt på vetenskaplig grund, som förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv. Även för detta område efterfrågar bedömargruppen en starkare helhetssyn och ett tydligare ämnesperspektiv.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Av självvärderingen framgår att personalstyrkan omfattar 77 lärare med en kärntrupp av drygt 8–10 lärare i programmet. Dessa utgörs av både universitetsadjunkter och universitetslektorer. Personalen är huvudsakligen tillsvidareanställd och en majoritet har lärarutbildning, varav en hög andel med ämneslärarexamen. Bedömargruppen anser att andelen disputerade i ämnen av relevans för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) är tillfredsställande. Under intervjun framgick att personal med ämnesdidaktisk kompetens ansågs motsvara UVK-områden, och ett exempel var att bedömning som område tog sin utgångspunkt i studenternas aktuella ämnen. För delar som rör exempelvis utbildningshistoria, skolans organisation och samhällliga villkor samt specialpedagogik undervisar personal inom pedagogik/utbildningsvetenskap. För professionsrelevant kompetens svarar bland annat adjungerade adjunkter och fastanställda adjunkter. Lärosätet uppger även att man har ett system för att se till att studenterna möter lärare från universitetet med samma ämnesinriktning under studenternas verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Lärosätet har även ett antal timanställda lärare som arbetar med trepartssamtalen under VFU-kurserna. Dessa lärare har relevant lärarexamen och lång erfarenhet som VFU-handledare. En styrka är att lärosätet, i samverkan med andra lärosäten i Stockholmsområdet, strävar efter att VFU-handledare ska genomgå en VFU-handledarutbildning, och därför har kraven för detta skärpts i ett nytt samverkansavtal med huvudmännen.

Lärosätet har en planering och systematik via prefekterna för kompetensförsörjning och kompetensutveckling med vetenskaplig och högskolepedagogisk meritering för pedagogiskt adekvat kompetens. Organisationen har en beredskap att hantera personalbortfall i form av exempelvis tjänstledigheter. Med volymen lärare finns tillfredsställande förutsättningar för kontinuitet och stabilitet.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen beskriver lärosätet en utbildningsmiljö som bottnar i forskning med innehållsrig bredd. Lärosätet ger exempel på flera utbildningsvetenskapligt inriktade forskningsmiljöer fördelade på olika institutioner och en nationell forskarskola för lärarutbildare inriktad mot flerspråkighet. Det finns en forskningsplattform för undervisningsutvecklande ämnesdidaktisk forskning i samarbete med skolhuvudmän i Stockholms stad. Det finns aktiva forskare som är kopplade till utbildningen, och adjungerade adjunkter bidrar med aktuellt yrkeskunnande. I kursplanegrupper och möten i kurs sker granskning för kvalitetssäkring av kurslitteraturen av vetenskapligt och professionsmässigt kompetenta lärare. Författare till kurslitteratur bedriver också undervisning inom programmet, och i kurserna används gästföreläsare som ett berikande inslag. Bedömargruppen ser det som positivt att studenter erbjuds att medverka på institutionernas högre seminarier och att de bjuds in att lyssna på gästföreläsare och forskare. Utöver adjungerade adjunkter och fastanställda adjunkter säkerställs den professionsinriktade miljön via erfarna VFU-handledare och timanställda yrkesverksamma lärare samt kraven på VFU-handledarutbildning. Bedömargruppen anser att detta sammantaget säkerställer utbildningsmiljön.

Bedömargruppen identifierar Medieverkstaden som ett gott exempel och en viktig resurs för studenterna i utbildningsmiljön. Studenterna kan använda och träna nya tekniska och digitala grepp i undervisningen, vilket är gynnsamt ur ett professionsinriktat perspektiv. Professionsrelevansen för studenterna dokumenteras i en obligatorisk digital VFU-portfölj. För undervisande lärare avsätts sökbara medel för egen kompetensutveckling och forskningsmeritering, exempelvis vid vetenskapliga konferenser. Vid sidan om relevant kompetensutveckling satsar lärosätet på "pedagogiska ambassadörer" med uppdrag att bedriva pedagogisk utveckling på sina institutioner. Ambassadörerna bedriver högskolepedagogiska utvecklingsprojekt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Utifrån självvärderingen framgår att mål och innehåll integreras i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och ämnesstudierna, där vetenskapsteori och forskningsmetodik förekommer för professionsinriktad forskning, exempelvis inom ramen för ämnesdidaktiska studier. Kurserna lägger en grund för studenternas examensarbeten. Studenterna möter kvantitativa och kvalitativa metoder för datainsamling i kurserna. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen avhandlas i UVK-kurser, ämnesdidaktiska kurser och i anslutning till VFU. Upplägget att studenterna examineras på examensmålet i både UVK och VFU har lärosätet utvecklat som ett sätt att stärka möjligheten att diskutera och analysera hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet förhåller sig till varandra genom hela utbildningen. Lärosätet beskriver utmaningen med att studenterna kan uppleva en klyfta mellan å ena sidan ämneskurserna och de mer teoretiska UVK-delarna och å andra sidan VFU och kurserna/delkurserna i ämnesdidaktik. I självvärderingen beskriver lärosätet att dessa frågor diskuteras kontinuerligt i programrådet för att stärka sammanhanget mellan olika delar av programmet. I intervjun klargjorde lärosätet ytterligare att de närmar sig allmänpedagogiska frågor utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv där generella begrepp och teorier tolkas och konkretiseras.

Lärosätet är medvetet om riskerna med att tappa progressionen, och därför är detta en fråga för programrådet. En reflektion från bedömargruppens sida är att studenternas upplevelse av en bristande koppling kan böttna i att UVK inte blir synliggjort som huvudområde. Inramningen riskerar att bidra till ett smalt perspektiv på UVK. Bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att i det fortsatta utvecklingsarbetet tydliggöra UVK som huvudområde utifrån det vidgade läraruppdraget, som omfattar exempelvis mentorskap, ledarskap och konflikthantering, och hur detta relaterar till kärnuppdraget undervisning.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter*

samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

Beskrivningen av hur lärosätet arbetar mot måluppfyllelse visar att studenterna övas i att koppla samman forskning och praktik. Lärosätet har en genomtänkt integration av mål och innehåll i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och de ämnesdidaktiska delkurserna. Självvärderingen ger flera exempel på förväntade läranderesultat och relationen mellan olika kurser i programmet som gemensamt gör att målet uppfylls. Delar av målet examineras genom bland annat kritisk granskning av den egna och andras lektionsplanering och moment där teori ska ligga till grund för planering. Studenterna tränas i att identifiera didaktiska och ämnesdidaktiska forskningsproblem och hur detta kan kopplas till konkret undervisning. Exempel ges på betygskriterier i ämnesdidaktik för betyg E i skala A–F och på betygskriterier i den avslutande VFU-kursen. I kursen ska studenterna till exempel självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämneskunskaper samt ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper. Lärosätet examinerar föregående kursmål genom dokumentation i VFU-handledarens VFU-rapport och genom skriftliga inlämningsuppgifter i en digital VFU-rapport. Bedömggruppen anser det positivt men rekommenderar lärosätet att utveckla en bredare variation av examinationsformer. Bedömggruppen anser att det är särskilt positivt att studenterna får arbeta praktiskt med lektionsplaneringar som vilar på vetenskaplig grund samt att man förmedlar att professionella lärare ständigt behöver arbeta med kopplingen mellan aktuell forskning och praktik.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Målet examineras genom lärandemål i UVK-kurser, till exempel att "analysera och problematisera relationen mellan undervisning, lärande och bedömning av elevers kunskapsutveckling med utgångspunkt i ämnesdidaktisk forskning", ämnesdidaktiska kurser och genom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), till exempel att "självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämnes-, ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper". Den praktiska förmågan får särskilt stort utrymme i VFU-kurserna där lärosätet presenterar en tydlig progression mellan tre VFU-kurser som handlar om att studenten successivt ska utveckla en självständighet att planera och leda undervisning. Studenterna får träna på hur olika moment utförs i klassrummet samt utforma och kritiska granska lektionsupplägg och lektionsplaneringar.

Examensmålet uppfylls genom lärandemål i UVK och VFU. VFU förbereds och följs upp med en obligatorisk digital VFU-portfölj. Exempel ges på studieuppgifter och betygskriterier från ämnesdidaktik i UVK och på lärandemål i progression i de tre VFU-kurserna. Lärosätet redovisar hur studenterna examineras i form av seminarier, workshoppar, hemtentamen och individuella muntliga redovisningar.

Bedömggruppen anser det positivt att lärosätet har en bred variation i examinationsformerna. Utbildningen bedöms nå målen, och lärosätet beskriver hur studenterna får arbeta med konkreta elevuppgifter samt hur ämnesdidaktiken integreras med UVK.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med

andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Bedömargruppen anser att lärosätet i självvärderingen på ett tillfredsställande sätt redogör för hur lärandemål, aktiviteter som stödjer studenternas lärande och examination hänger ihop i de kurser som kopplas till examensmålet. Studenterna får möjlighet att både före, under och efter VFU öva och reflektera över sina färdigheter och förmågor kopplade till målet. Ett exempel är under VFU2 med målet "självständigt och på ett tydligt och strukturerat sätt leda undervisning utifrån adekvata ämneskunskaper, ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper samt utvärdera styrkor och utvecklingsområden i det egna ledarskapet" samt "i samråd med andra självständigt skriva och motivera en längre ämnesplanering med tydliga mål som är relaterade till ämnesdidaktiska teorier och relevanta nationella styrdokument, samt genomföra och tillsammans med andra utvärdera moment i planeringen mot målen". Den övervägande delen av beskrivningen handlar om en specifik delkurs i specialpedagogik. I kursen genomförs fältstudier där studenterna ska fokusera på elevers skiftande behov och hur lärmiljön kan stödja elevers lärande. Studenterna ska också anknyta till olika professioner i skolan, i synnerhet specialpedagoger. Vidare handlar det om villkor för lärande, ledarskap i klassrummet, olika diagnoser och hur man kan förhålla sig till elevers skiftande behov och förutsättningar, mångkulturalitet, särbegåvning, flerspråkighet och gruppkonstellationsfrågor i undervisningen. Sammantaget ger detta underlag för att lärosätet genom sin beskrivning och sin motivering av progressionen inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studentens ämnesdidaktiska kurser, med aktiva verb och lärandeaktiviteter, uppfyller examensmålet.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Självvärderingen visar att det finns förutsättningar för måluppfyllelse genom kursens genomförande och examinationer för målet. Lärosätet beskriver utförligt hur man arbetar med vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter och exemplifierar med kursinnehåll, lärandemål och examinerande moment, exempelvis genom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) med etiska aspekter. För VFU anges specifika lärandemål som synliggör både grund för examination och progression mellan de olika kursmålen. Bedömargruppen anser att arbetssättet med juridiska frågor och bedömningar i skolan kombinerat med barns rättigheter och lärares yrkesetik samt arbete med videomaterial är ett styrkeområde och ett gott exempel på hur det går att arbeta med det aktuella examensmålet. I synnerhet framstår uppgifter att bedöma fallstudier och att hantera etiska dilemman som goda exempel.

Bedömargruppen delar lärosätets ståndpunkt att hållbar utveckling bör ses som ett utvecklingsområde. Lärosätet anger i självvärderingen att ett samarbete kommer att inledas med Universitets- och högskolerådets projekt Den globala skolan, där lärarstudenter ska genomföra workshoppar i anslutning till de avslutande VFU-kurserna. I intervjuerna redogjorde lärosätet för de möten som hittills skett samt att utrymme beretts i UVK3 för detta innehåll. Studenterna har däremot ännu inte kunnat beröras av förändringarna, eftersom de läser kursen senare i utbildningen.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Bedömargruppen konstaterar att lärosätet har en plan för jämställdhetsarbetet och det finns ett utpekat ansvar på olika nivåer att beakta jämställdhetsperspektivet jämte handlingsplaner och rutiner i anslutning till program- och kursplanearbetet. Detta säkerställer att målet uppfylls för organisationen. Lärosätet beskriver i självvärderingen sitt övergripande arbete med att institutionerna ska ta hänsyn till jämställdhetsaspekter vid bemanningsplanering, tjänstefördelning och rekrytering av lärare samt att litteraturlistor kontinuerligt ska granskas. Studenterna informeras om jämställdhetsarbetet vid programstart och får information om vem de vänder sig till om detta eller likabehandling på varje ny kurs. Lärosätet är också medvetet om manlig och kvinnlig representation för tryckt och digitalt material om programmet.

Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) genom exempelvis historiska perspektiv på könsskillnader och i moment som belyser identitet och identitetsskapande, normer och värdegrund samt likabehandling och diskriminering.

Jämställdhetsperspektivet kommuniceras vidare i kurser om utbildningens historia, könsperspektiv på retorik och kursen *Sociala relationer i skolan*, där analys av normalitet och avvikelse sett till diskrimineringsgrunderna och värdegrundsarbete är i fokus. Lärosätet ger exempel på hur jämställdhetsperspektivet är en del av studenternas examination. Exempel ges på konstruktiv länkning i progression och på betygskriterier. Normkritik ingår i examinationer med koppling till diskrimineringsgrunderna. Det finns specifika lärandemål för förmågan att kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv, särskilt förankrat i *VFU3*. Detta säkerställer att målet uppfylls för innehåll och genomförande.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet ger en bild av hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs på olika nivåer och möjliggör kvalitetsutveckling samt den återkoppling som sker. För det övergripande kvalitetsarbetet finns programråd som träffas kontinuerligt och diskuterar kvalitets- och utvecklingsbehov i utbildningen. I programrådet finns olika företrädare som analyserar till exempel genomströmningen genom kursrapporterna. Programrådets arbete redovisas till respektive områdesnämnd i form av en kvalitetsrapport som är underlag för utvecklingen av utbildningens kvalitet. Lärosätet ger exempel på hur programråden har arbetat med den röda tråden i vissa kurser utifrån identifierade behov.

Organisationen identifierar två utvecklingsområden: bättre professionsanknytning i ämneskurser samt en tydligare progression och samhörighet mellan kurser. Utvecklingsarbetet omsättes via medel från central nivå och omfattade kursansvariga och deltagande lärare. Kursvärderingar sker i avslutning till kurserna och programvärderingar genomförs återkommande för sistaårsstudenterna vid genomförd utbildning. Då får studenterna möjlighet att bedöma hur väl utbildningen förberett dem för arbetet som ämneslärare.

Kursvärderingar ger kursrapporter som diskuteras på programråd. Lärosätet har en god behandling av kursvärderingar som följs upp med kursrapporter som behandlas i programråden, vilket möjliggör övergripande prioriteringar och samordnade åtgärder. Inför nya kurser och delkurser informeras studenterna om resultat av utvärderingarna och vilka förändringar som gjorts. Det pågår också ett försöksarbete med en stödjande struktur inför examinationer för att tangera genomströmningen, vilket visar att lärosätet är medvetet om problemen och vidtar åtgärder.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Avhopp och genomströmning analyseras på olika nivåer i organisationen och följs upp på både kurs- och programnivå. Lärosätet identifierar kritiska punkter i utbildningen där avhopp sker och genomför åtgärder för att öka genomströmningen via studiestöd och administrativa stödfunktioner, som studievägledare. Lärosätet redovisar till exempel löpande examinationer och olika seminarieformer för att stödja studenterna inför examinationen för att öka genomströmningen. Det finns ett utvecklat system för att analysera genomströmningen inom lärarutbildningen från kurs till programnivå.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet har beslutade riktlinjer för studentinflytande och studeranderepresentanter bereds plats i olika organ. Bedömggruppen ser det som positivt att lärosätet arvoderar studentrepresentanterna i programråden och redan i början av utbildningen försöker skapa en god kontakt med studentgruppen. Ett annat gott exempel är att varje institution har fastlagda rutiner för hantering av olika typer av studentärenden. Det finns både formella och informella möjligheter för studenter att lämna synpunkter och delta i aktivt för att utveckla utbildningen. Kursvärderingar sker digitalt i anslutning till kurserna, och studenter kan också använda sig av informella sammanhang för att föra fram synpunkter. Under utbildningen uppmuntras den fortlöpande dialogen mellan studenterna, kurslärarna, den kursansvariga, ordföranden för programrådet och studierektorerna. Studenterna har här möjlighet att ställa individuella frågor och ha synpunkter i ett tidigt skede.

Lärosätet påpekar även att studentrepresentanter har fått granska självvärderingen avseende den utbildningsvetenskapliga kärnan och lämnat synpunkter.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet redovisar exempel på samverkan med skolhuvudmän inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), handledarutbildningen och i form av flera utvecklingsprojekt på vetenskaplig grund. Dessa projekt är mer eller mindre didaktiskt inriktade. Dessutom har lärosätet löpande kontakt med Utbildningsdepartementet och andra organ på nationell nivå av relevans för utbildningen.

Exempel på relevant samverkan i detta avseende är Specialpedagogiska skolmyndigheten och Statens medieråd. Lärosätet har också ett alumnätverk för ämneslärarstudenter.

Ett utvecklingsområde som lärosätet har identifierat är placeringen av studenter på VFU. För att studenterna ska vara på fler än en skola och därmed möta en större mångfald av klassrumsmiljöer och skolor i olika socio-ekonomiska områden inrättas "VFU-kluster", där studenterna ska få möjlighet att göra VFU på flera skolor för vidgade perspektiv på olikheter mellan skolor. I intervjun redogjorde lärosätet för att de använder en VFU-portfölj där kursledarna följer upp studenternas resonemang och där de ska arbeta med vetenskaplig metod för att pröva begrepp och modeller. I intervjun vidareutvecklade lärosätet också den betydelse som UVK har för att kunna ge ett metaperspektiv i ett samhälleligt sammanhang, och att via både historiska och internationella perspektiv tolka och förstå samtiden som ett sätt att vara förberedd för ett föränderligt yrkesliv.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Personalen är huvudsakligen tillsvidareanställd och en majoritet har lärarutbildning, varav en hög andel med ämneslärarexamen och högskolepedagogisk utbildning. Andelen disputerade är tillfredsställande. För professionsrelevant kompetens svarar adjungerade adjunkter.

Lärosätet säkerställer att utbildningsmiljön bottnar i både professionskunnande och forskning med innehållsrik bredd, i form av flera utbildningsvetenskapligt inriktade forskningsmiljöer fördelade på olika institutioner samt en nationell forskarskola för lärarutbildare inriktad mot flerspråkighet.

Målet gällande vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna möter kvantitativa och kvalitativa metoder för datainsamling i kurserna. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen avhandlas i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), ämnesdidaktiska kurser och i anslutning till verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls genom att studenterna till exempel tränas i att identifiera didaktiska och ämnesdidaktiska forskningsproblem och hur detta kan kopplas till konkret undervisning. I VFU-kursen ska studenterna till exempel självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla undervisning utifrån adekvata ämnes- och ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper. Studenterna får arbeta praktiskt med lektionsplaneringar som vilar på vetenskaplig grund vilket bedömaregruppen ser som positivt.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls genom progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studenternas ämnesdidaktiska kurser. Lärosätet redovisar en variation i examinationsformer. Studenterna får arbeta med konkreta elevuppgifter till

exempel att studenterna får träna på hur olika moment utförs i klassrummet samt utforma och kritiska granska lektionsupplägg och lektionsplaneringar.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls genom progression inom ramen för UVK och VFU samt i relation till studentens ämnesdidaktiska kurser. Studenten ska också anknyta till olika professioner i skolan, i synnerhet specialpedagoger. Vidare handlar det om villkor för lärande, ledarskap i klassrummet, olika diagnoser och hur man kan förhålla sig till elevers skiftande behov och förutsättningar, mångkulturalitet, sårbarhet, flerspråkighet och gruppkonstellationsfrågor i undervisningen. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att i det fortsatta utvecklingsarbetet tydliggöra UVK som huvudområde utifrån det vidgade läraruppdraget, som omfattar exempelvis mentorskap, ledarskap och konflikthantering, och hur detta relaterar till kärnuppdraget undervisning.

Målet för bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls genom kursens genomförande och examinationer. Studenterna möter etiska aspekter genom examinerande moment i VFU:n. Bedömggruppen delar lärosätets mening att det är ett utvecklingsområde hur man arbetar med hållbar utveckling.

Lärosätet har en plan för jämställdhetsarbetet och det finns ett utpekat ansvar på olika nivåer att beakta jämställdhetsperspektivet jämte handlingsplaner och rutiner i anslutning till program- och kursplanearbete. Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i UVK-kurserna genom exempelvis historiska perspektiv på könsskillnader samt i moment som belyser identitet och identitetsskapande, normer och värdegrund, likabehandling och diskriminering.

Det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på olika nivåer för uppföljning, åtgärder och återkoppling. Övergripande är programrådet som träffas kontinuerligt och diskuterar kvalitets- och utvecklingsbehov i utbildningen.

Lärosätet har riktlinjer för studentinflytande och studeranderepresentanter bereds plats i olika organ. Studentrepresentanterna är arvoderade. Det finns både formella och informella möjligheter för studenterna att lämna synpunkter och delta aktivt för att utveckla utbildningen.

Lärosätet redovisar exempel på samverkan med skolhuvudmän inom VFU, handledarutbildning och i form av utvecklingsprojekt på vetenskaplig grund, som förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätet visar i självvärderingen och lärartabellen en hög andel disputerad personal och starka personalresurser inom främst statsvetenskap med fyra professorer och sju docenter som i olika grad undervisar i ämnet. Lärosätet genomför regelbundet nyanställningar vilket säkrar kompetensen på lång sikt. Bedömargruppen menar därför att den vetenskapliga kompetensen till stora delar är adekvat. Bedömargruppen menar ändå att det i finns svagheter avseende lärarresursen i relation till volym och innehåll.

För sociologi finns det enligt lärartabellen, vid utvärderingens genomförande, bara en lärare på 10 procent och lärarresurserna inom nationalekonomi utgörs av en lärare på 15 procent som inte är disputerad. Lärosätet beskriver i självvärderingen den yrkesrelaterade kompetensen i lärarlaget som god. När detta kompletteras med lärartabell och intervjuer anser bedömargruppen att kompetensen kan ses som adekvat, men att det också finns behov av förstärkningar.

Lärosätet beskriver i intervjuerna att personal med yrkesinriktad kompetens har fått en större roll i diskussioner om ämnets helhet och vid planeringen av utbildningen. Detta ser bedömargruppen som positivt. Det handlar inte bara om antalet lärare med en viss kompetens, utan också hur dessa lärare tillåts vara en del av helheten. Här ser bedömargruppen att ett utvecklingsarbete har inletts för att stärka den yrkesinriktade kompetensen och dess roll i utbildningen, men uppmanar både till fortsatt rekrytering och till ett bredare användande av sådan kompetens i samhällskunskapsutbildningen som helhet. Den pedagogiska kompetensen säkerställs genom krav på högskolepedagogisk utbildning.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Bedömargruppen ser både styrkor och svagheter på flera håll i lärosätets utbildningsmiljö för samhällskunskap. Detta kan sammanfattas i att det finns en stark och bred kompetens på områden som är tydligt relevant för ämnet samhällskunskap, men det finns svagheter i hur det säkerställs att kompetensen kommer utbildningen till del. Lärosätet lyfter i självvärderingen fram den undervisande personalens vetenskapliga kompetens och hur olika forskningsprojekt direkt interagerar med utbildningen via föreläsningar och forskningsartiklar. Bedömargruppen tycker att det är bra med konkreta exempel på hur verksamheten bedrivs med ett nära samband mellan forskning och utbildning.

När det gäller lärosätets beskrivning av den vetenskapliga och yrkesinriktade utbildningsmiljön ser bedömargruppen flera brister. Bedömargruppen saknar beskrivningar i självvärderingen av specifika forskningsmiljöer som antingen har direkt relevans för utbildningen i samhällskunskap eller som ges en sådan relevans. Vid intervjuerna lyfts flera specifika forskningsområden fram som stärker bilden av att det bedrivs relevant forskning för utbildningen. Men bedömargruppen har svårt att i det samlade underlaget se var och hur det ur ett ämnesperspektiv för samhällskunskap finns en gemensam diskussion om sådan forskning och hur den ska användas i utbildningen.

Lärosätet visar i självvärderingen en medvetenhet om vikten av att jobba med en mer integrerad ämnesmiljö för samhällskunskap och lyfter också vid intervjuerna fram att ett ökat samarbete mellan ämnesteorier och ämnesdidaktik har skett. I den efterföljande beskrivningen i självvärderingen ser däremot bedömargruppen inga resonemang om hur en sådan miljö ska stärkas på ett strukturerat

och långsiktigt sätt. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att fortsätta förstärkningen av en integrerad ämnesmiljö och att arbeta fram en strategi för hur det ska ske.

Trots ovanstående svagheter menar bedömargruppen att styrkorna med stöd av underlagen överväger, och att området därmed är tillfredsställande. De viktigaste delarna för en god utbildningsmiljö finns, och det som främst efterfrågas av bedömargruppen är att delarna tydligare specifikt relateras till samhällskunskap.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Bedömargruppen menar att lärosätet i självvärderingen visar hur bedömningsgrunden om ämneskunskaper uppfylls. Det finns relevanta beskrivningar av utformning, genomförande och examination av hur studenterna ska uppnå målet. De första två terminerna fokuserar enligt självvärderingen på att ge breda grundkunskaper i samhällskunskapsämnets grunddiscipliner. Bedömargruppen menar att både innehåll och examinationer ger förutsättningar för studenterna att uppnå de grundläggande breddkunskaperna.

Lärosätet lyfter att de stärkt relevansen för yrkesutövningen genom revidering av kurserna i samhällskunskapsdidaktik. I självvärderingen poängteras att revideringen ger en tydligare koppling mellan ämne och ämnesdidaktik. Vid intervjuerna beskriver också lärosätet hur ämnet medvetet arbetar med att ge utbildningen en större helhet i relation till ingående akademiska discipliner, exempelvis via ämnesdidaktiken på första terminen och i den avslutande kursen med självständigt arbete. Bedömargruppen menar dock att det inte tydligt framgår hur denna koppling sammantaget sker och uppmanar till ett fortsatt arbete för att studenterna ska få bättre möjlighet att skapa sig en helhetsbild av ämnet samhällskunskap.

Termin tre och fyra är enligt självvärderingen inriktad gentemot fördjupning där kurserna specialiserar de mer övergripande perspektiv och teorier som getts de två första terminerna. Efter önskemål från studenter har fördjupningen fått ett ökat inslag av sociologi. Bedömargruppen ser detta som positivt men ser fortfarande en stark statsvetenskaplig dominans i fördjupningen. Därför uppmanar bedömargruppen att ämnet fortsätter att förstärka arbetet med att kontinuerligt föra resonemang om helhetssyn på ämneskunskaper i samhällskunskap och vilka delar som då ska ingå i utbildningen och på vilket sätt.

I lärosätets självständiga arbeten bedöms majoriteten av arbetena nå upp till bedömningsgrunden om ämneskunskaper. För de arbeten som inte anses nå upp till målet är den främsta svagheten brister i resonemang om undersökningarnas relevans och kunskapsbidrag. De arbeten som når upp till bedömningsgrunden har genomgående en tillräckligt hög grad ämnesdjup som också relateras till ämnet på ett bredare plan.

Sammantaget bedöms utbildningen ge förutsättningar för starka ämneskunskaper, utvecklingspotentialen ligger i att dessa starka ämneskunskaper ska ges möjlighet att utgöra en helhet i ett ämnesperspektiv för samhällskunskap.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Det finns enligt bedömaregruppen en utvecklad bild av hur ett vetenskapligt förhållningssätt ska ges till studenterna i lärosätets självvärdering gällande ämne-teori och ämnesdidaktik där även beprövad erfarenhet ingår. Bedömaregruppen ser en bra bredd och ett djup kring kvantitativa och kvalitativa forskningsmetoder. Särskilt positivt ser bedömaregruppen på att vetenskapsteori och forskningsmetoder kontinuerligt tas upp och examineras. En möjlig svaghet ser bedömaregruppen i att den specifika metodkursen ligger sent i ämnet samhällskunskap och därmed eventuellt försvårar en helhetssyn för de tidiga och mindre inslagen de första terminerna. En styrka med att metodkursen ligger sent är dock att den då är på avancerad nivå och därmed har goda möjligheter att ge fördjupade kunskaper.

I lärosätets självständiga arbeten bedöms majoriteten av arbetena nå upp till bedömningsgrunden om vetenskapsteori och forskningsmetoder. De arbeten som inte når upp till målet har alla oklarheter i beskrivningar av metoden och själva genomförandet. Övriga arbeten har genomgående bedömts ha en tydlighet i metodval och där studenterna ofta också klarar av att problematisera metodvalet i relation till arbetets kunskapsbidrag. Tillsammans med övrigt underlag stärker de självständiga arbetena bilden av att ett vetenskapligt förhållningssätt möjliggörs genom utbildningen men också att den sena metodkursen på ett tydligare sätt behöver säkerställa att alla studenter också skaffat sig tillräckliga kunskaper och förmågor.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Det är enligt bedömaregruppen svårt att i lärosätets självvärdering se om utbildningen genom utformning och genomförande verkligen möjliggör att studenterna når måluppfyllelse. Svagheten gäller främst i relation till egna och andras erfarenheter av både utformning, genomförande och examination. När det gäller kopplingen till forskningsresultaten uppfylls de enligt bedömaregruppen genom att forskningsresultat i kurslitteratur och egenhändigt sökt av studenterna används i examinerande uppgifter, medan det däremot är en tunn beskrivning av hur egna och andras erfarenheter bidrar till detta mål. En viktig förklaring till den otydlighet som bedömaregruppen ser är att lärosätet hänvisar till VFU (verksamhetsförlagd utbildning) och UVK (utbildningsvetenskaplig kärna). Särskilt när det gäller utvecklingen av kunskap inom ämnesdidaktik önskar bedömaregruppen att sådana resonemang tydligare relateras till ämneskurserna.

Lärosätets självständiga arbeten visar enligt bedömarna en stor variation i bidrag till kunskapsutveckling och bidrag till utveckling av yrkesverksamhet. I de enstaka arbeten som inte bedöms nå upp till bedömningsgrundens mål är svagheter generella för bedömningsgrunden. För övriga arbeten finns det även en del svagheter, men då är de inte lika genomgripande. Och enligt bedömggruppen finns det också några arbeten som på ett tydligt och imponerande sätt lyckas ge relevanta kunskapsbidrag i flera avseenden.

Vid intervjuerna framgår en viss medvetenhet om problematiken och behovet av att reflekterandet och systematiserandet av erfarenhet och forskning ska ha en kontinuitet genom hela utbildningen. Bedömggruppen ser positivt på sådana resonemang och efterfrågar fler inslag under ämnesstudierna där sådant reflekterande och systematiserande får plats.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Det finns i lärosätets självvärdering ganska många enskilda delar där didaktik och ämnesdidaktik används gentemot ämnesinnehåll. Det finns även beskrivningar av viss ämnesdidaktisk tillämpning som är genomförd av studenterna. Men det är enligt bedömggruppen svårt att se helhetstänkandet för hur det säkerställs att detta görs i tillräcklig omfattning och för tillräckligt många kunskapsområden. Att såväl genomförande samt examination av tillämpad didaktik och ämnesdidaktik till så stor del läggs över på UVK och VFU är problematiskt i sig. Enligt bedömggruppen försvårar det ett nära samband mellan ämne och ämnesdidaktik som krävs för att studenterna ska få förmågan till undervisning och lärande i sitt specifika ämne.

Vid intervjuerna påpekar lärosätet att den ämnesdidaktisering som sker i samband med UVK och VFU har en tydlig koppling till ämnesstudierna och ska ses som en helhet. Bedömggruppen ser detta som en del i lärosätets utvecklingsarbete för att skapa en tydligare helhet och ett bättre samband mellan ämnesstudier och ämnesdidaktik, och ser det som en utveckling i rätt riktning. Vid intervjuerna framgår det däremot att det fortfarande kan uppfattas som att ämne och didaktik har ett för stort avstånd emellan sig och att ämnesdidaktiken är för utspridd.

Bedömggruppen menar att lärosätet tydligt har arbetat med att stärka de ämnesdidaktiska delarna i samhällskunskap och också arbetat för att skapa en tydligare helhet i samhällskunskapsutbildningen. Men det samlade underlaget visar också att det påbörjade utvecklingsarbetet behöver fortsätta, särskilt i förhållande till ämnesdidaktisk progression och helhetssyn. Även om ämnesdidaktisk undervisning även fortsättningsvis delvis kommer att ske utanför ämneskurserna, behöver det hos ämnet finnas en starkare helhetssyn på hur de didaktiska och ämnesdidaktiska förmågorna ska säkerställas hos studenterna.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Det är enligt bedömargruppen svårt att i lärosätets självvärdering se om utbildningen verkligen möjliggör genom utformning och genomförande att studenten uppnår mål för bedömningsgrunden. Det finns i självvärderingen bra inslag i form av undervisningsplaneringar som även genomförs och examineras exempelvis i Samhällskunskapsdidaktik II, men de är få, kortfattat beskrivna och verkar dessutom ligga tidigt i utbildningen. Även för den här bedömningsgrunden hänvisar lärosätet till UVK och VFU. Att VFU har en viktig roll för att studenterna ska kunna nå bedömningsgrunden är enligt bedömargruppen fullt naturligt, men i relation till UVK bör ämnet och ämneskurserna ha större betydelse för studenternas träning på att undervisa. Bedömargruppen efterlyser också en starkare ämnessyn och ett tydligare ämnesansvar för helheten kring studenternas utveckling av undervisningsförmågan.

Vid intervjuerna visar samtidigt lärosätet en medvetenhet om att detta är ett område som har haft svagheter och som därför har utvecklats. Bedömargruppen ser positivt på denna utveckling och ser goda möjligheter till att det skapas en större kontinuitet och progression där studenterna får bättre möjligheter att utveckla och problematisera sin undervisningsförmåga genom utbildningen.

Även för delen om att studenterna ska erövra förmågan att stimulera varje elevs lärande och ser bedömargruppen vissa brister, men också styrkor. Bara ett kort exempel om en specifik undervisningsmodell, "stöttning", ges. Här ser bedömargruppen ett behov av fler exempel och en tydligare helhetssyn för hur detta ska ges till studenterna. Vid intervjuerna lyfter lärosätet fram kunskaper om sociala faktorer och miljöer som viktiga för att kunna möta och stimulera varje elev och visar en god helhetssyn för hur studenterna ska kunna tillgodogöra sig sådan kunskap.

Det är tydligt att ett utvecklingsarbete vad gäller målet pågår, och lärosätet uppmanas att fortsätta detta arbete både för att öka antalet inslag och göra det i relation till en tydligare helhetssyn.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I lärosätets jämställdhetsplan finns enligt självvärderingen bland annat inskrivet ett jämställt seminarieklimat, att studenterna ska möta både kvinnor och män bland personalen, och att en jämn könsfördelning mellan författare till kurslitteratur ska eftersträvas. Frågorna uppmärksammas och aktualiseras genom bland annat kursutvärderingar. I kursinnehåll menar bedömargruppen att lärosätet i självvärderingen visar upp ett relevant innehåll.

Vid intervjuerna stärks bilden av relevant ämnesinnehåll och även att ett jämställdhetsperspektiv till största delen är förankrat i utbildningens innehåll och utförande. Däremot upplevs det ibland som att detta till viss del är personberoende, och bedömargruppen efterfrågar därför att en starkare samsyn förankras.

I självvärderingen hänvisar lärosätet hela delen om säkerställandet av att studenterna kan praktisera jämställdhet till UVK och VFU. Bedömargruppen förstår att en stor del är placerad där men efterfrågar också ett stärkande av relationen till ämnesstudierna, exempelvis via övningar och examinationer i samband med undervisning av relevant ämnesinnehåll. Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet har goda förutsättningar att nå målet om jämställdhetsperspektiv.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet uppvisar i självvärderingen en medveten systematik i uppföljningen av programmet och ämnet. Ett gott exempel är enligt bedömargruppen att studentrepresentanter är med och sammanställer kursvärderingarna. Resultat på kursvärderingar publiceras på lärplattformen och återkopplas till nya studentgrupper. Enligt självvärderingen finns ett programråd som träffas 3 gånger per termin och avhandlar utvecklingsfrågor om programmet och där studenterna har representanter.

Däremot har lärarstudenterna inte med säkerhet en representant i den statsvetenskapliga institutionsstyrelsen. Lärarlaget får tillsammans med kursföreståndaren ansvaret för uppföljning på ämnesnivå. Det upplevs också som att uppföljningen flera gånger har resulterat i åtgärder, även om det inte alltid är tydligt vad som krävs för att så ska ske.

Bedömargruppen menar att det på ämnesnivå vid lärosätet finns en god systematik för uppföljning, men efterfrågar en större tydlighet på hur strukturen för faktiska förändringar i relation till uppföljningen ser ut.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet beskriver i självvärderingen studiestödande verktyg, som främst finns gemensamt på universitetet och lärarutbildningen. Genomströmningen är enligt självvärderingen något som diskuterats i ämnets lärolag. På de olika samhällskunskapskurserna är det mellan 73 och 100 procent som gör klart kurserna inom utsatt tid. Lärosätet säger sig fokusera på de faktorer de kan påverka för att studenterna ska kunna genomföra utbildningen under planerad studietid, som stöd för studenter från studieovana miljöer. Bedömargruppen ser gärna en mer uttalad strategi för vad detta innebär på ämnesnivå, men ser i övrigt en god struktur för att uppnå målet.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studentrepresentanter finns enligt självvärderingen på alla nivåer. Både struktur och förhållningssätt finns beskrivet i lärosätets självvärdering. Även på kursnivå beskriver lärosätet hur studenterna får möjlighet till inflytande via en halvformell dialog med studentrepresentanter och kursföreståndare. I självvärderingen beskrivs också hur studenter har haft representanter i arbetsgrupper vid större förändringar av utbildningen i samhällskunskap. Sammantaget anser bedömargruppen att detta visar på att studentperspektivet uppfylls.

Vid intervjuerna stärks bilden av att studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i utbildningen och att ämnet samhällskunskap har en öppenhet för studentinflytande. Arbetet med att stärka yrkesinriktningen och identiteten att bli samhällskunskapslärare bör också ge ännu starkare förutsättningar för ett studentperspektiv med fokus på ämnet.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet visar i självvärderingen hur kursernas upplägg ger studenterna en förmåga för att söka ny kunskap och analysera förändringar. Bedömargruppen menar att detta inte minst för samhällskunskapslärare är en avgörande färdighet för att kunna möta förändringar i arbetslivet som samhällskunskapslärare. Men bedömargruppen saknar en beskrivning av systematisk samverkan med det omgivande samhället i lärosätets självvärdering. Det framgår att VFU:n saknar en stark koppling till ämnet genom att lärosätet inte för ett utförligt resonemang om ämnesstudiernas relation till skolor och lärarna i samhällskunskap. Vid intervjuerna framkom att lärosätet inte har någon uppfattning om studenternas kunskaper och färdigheter behöver stärkas eller inte i relation till VFU. Detta menar bedömargruppen är något som lärosätet behöver arbeta vidare med och åtgärda.

Lärosätet lyfter i självvärderingen och intervjuerna fram arbetsmarknadsdagar och att alumner återkommande används för att hämta in yrkeserfarenheter i relation till utbildningen. Bedömargruppen menar att detta är goda exempel, men ser det som ett utvecklingsområde och efterfrågar en mer sammanhållen strategi för en relevant och systematisk samverkan med det omgivande samhället.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömningsgrunden personal bedöms som tillfredsställande. Lärosätet visar i självvärderingen och lärartabellen en hög andel disputerad personal och starka personalresurser inom främst statsvetenskap. För sociologi och nationalekonomi anser bedömarna att lärarresursen är adekvat men behöver förstärkas. Andra utvecklingsområdena är att hålla samman delarna i ett samhällskunskapsperspektiv, att stärka professionsinriktningen och erbjuda en större kontinuitet i ämnesdidaktiken.

Bedömningsgrunden utbildningsmiljö bedöms som tillfredsställande. Det finns en stark kompetens i de akademiska ämnen som ingår, särskilt statsvetenskap, och lärosätet har också en omfattande forskningsmiljö med många exempel på relevant forskning för ämnet samhällskunskap. Men bedömargruppen ser också brister i hur det säkerställs att dessa delar systematiskt kommer ämnet samhällskunskap till del. Samarbetet mellan personal och miljöer inom ämnesteorin och ämnesdidaktik har stärkts. Här efterfrågar bedömargruppen ett fortsatt arbete för att skapa en ämnesmiljö, där en helhetssyn kan skapas, diskuteras och problematiseras.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Efter önskemål från studenter har fördjupningen fått ett ökat inslag av sociologi. Bedömaregruppen ser detta som positivt, men ser fortfarande en stark statsvetenskaplig dominans i fördjupningen. Därför uppmanar bedömaregruppen att ämnet fortsätter att förstärka arbetet med att kontinuerligt föra resonemang om en helhetssyn på ämneskunskaper i samhällskunskap och vilka delar som då ska ingå i utbildningen och på vilket sätt.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Bedömaregruppen anser att det finns en bra bredd och ett djup för kvantitativa och kvalitativa forskningsmetoder. Särskilt positivt ser bedömaregruppen på att vetenskapsteori och att forskningsmetoder kontinuerligt tas upp och examineras.

Målet att kritiskt och självständigt ta tillvara och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Bedömarna efterfrågar däremot fler inslag under ämnesstudierna, där sådant reflekterande och systematiserande får plats.

Målet att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätet har identifierat svårigheter för studenterna att sätta ihop ingående ämnesdelar till en helhet och har därför stärkt och utvecklat ämnesdidaktiken för att vara en sammanhållande länk. Detta ser bedömaregruppen som en god utveckling. Men arbetet med att ge ämnesdidaktiken en större kontinuitet genom utbildningen och en tydligare koppling till samhällskunskapens kunskapsområden behöver fortsättas. Att öva på egen ämnesundervisning, att reflektera och problematisera denna undervisning med stöd i både ämnesteorier, didaktik och ämnesdidaktik är något som studenterna behöver få fler och mer systematiska tillfällen till.

Målet att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Detta mål är däremot enligt bedömaregruppen ett tydligt utvecklingsområde för lärosätet. Men det är också tydligt att ett utvecklingsarbete har inletts, och lärosätet uppmanas att fortsätta detta arbete både för att öka antalet inslag och göra det i relation till en tydligare helhetssyn.

Jämställdhetsperspektivet är tillfredsställande och har ett tydligt ämnesmässigt innehåll i kurserna, som ger bra förutsättningar för att studenterna ska få efterfrågade kunskaper och förmågor. Däremot finns det utvecklingsmöjligheter för säkerställandet av att studenterna själva kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv och kring en samsyn hos personalen som kan genomsyra bemötande och litteraturval.

Bedömaregruppen menar att det på ämnesnivå vid lärosätet finns en god systematik för uppföljning, men efterfrågar en större tydlighet på hur strukturen för faktiska förändringar i relation till uppföljningen ser ut.

För studentperspektivet och arbetsliv och samverkan, som båda bedöms vara tillfredsställande, finns det goda strukturer och goda exempel. Men även för den här delen efterfrågar bedömaregruppen en starkare helhetssyn och ett tydligare ämnesperspektiv.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stockholms universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Bilaga: Utbildningsvetenskaplig kärna

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till sebastian.steele@uka.se. Ange **411-00374-18** i ärendemeningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	1	9-10	Den professionsrelevanta kompetensen tillvaratas inte enbart av adjungerade adjunkter. Lärosätet har även fast anställda adjunkter med lärarexamen samt adjungerade lärare från skolan, som kan vara både adjunkter och lektorer.
1	1	15	Det är inte enbart lärosätet som strävar efter att handledarna har genomgått handledarutbildningen, utan detta är en samverkansfråga där det är sju lärosäten i Stockholmsområdet som i samverkan med skolhuvudmännen har ett gemensamt samverkansavtal med ett krav att handledarna ska ha genomgått handledarutbildning.

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	1	11	Den professionsinriktade miljön säkerställs inte enbart av adjungerade adjunkter. Lärosätet har även fast anställda adjunkter med lärarexamen samt adjungerade lärare från skolan, som kan vara både adjunkter och lektorer (jfr. även ovan under Personal).

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	1	1-2	Studentrepresentanter har fått granska hela del 1 av självvärderingen och lämnat synpunkter.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stockholms universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Bilaga: Ämnes- och ämnesdidaktiska studier i Samhällskunskap

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till sebastian.steele@uka.se. Ange **411-00374-18** i ärendemeningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1 samt 8	2 samt St 2 under samlad bedömning	1-2	<p>Nuvanade lydelse s. 1 ”För sociologi finns det enligt lärartabellen bara en lärare på 10 procent och lärarresurserna inom nationalekonomi utgörs av en lärare på 15 procent som inte är disputerad.”</p> <p>Nuvarande lydelse s. 8 ”För sociologi och nationalekonomi anser bedömarna att lärarresursen är adekvat men behöver förstärkas.”</p> <p>Lärartabellen ger en situationsbeskrivning från det år då utvärderingen genomfördes. Det betyder att lärartabellen endast visar vem som är bemannad för undervisning under ett specifikt år. Då en termin i samhällskunskap inte gavs det år som utvärderingen gjordes på grund av en omstrukturering av utbildningen och de grundläggande kurserna i nationalekonomi samt en av kurserna i sociologi ges endast för lärarstudenter (30 studenter/år), så är uppgifterna i lärartabellen korrekta. Däremot framstår det i utlåtandet på s. 8 som att det på SU endast finns en lärare som bemästrar kurser på grundnivå i sociologi respektive nationalekonomi, vilket är felaktigt. De två lärarna i lärartabellen är däremot de enda som undervisade det år utvärderingen gjordes.</p> <p>Förslag till korrigering: Meningen på s. 8 stryks.</p>

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	3-4	<p>Nuvarande lydelse: ”Lärosätet visar i självvärderingen en medvetenhet om vikten av att jobba med en mer integrerad ämnesmiljö för samhällskunskap och lyfter också vid intervjuerna fram att ett ökat samarbete mellan ämnesteorin och ämnesdidaktik har skett. I den efterföljande beskrivningen i självvärderingen ser däremot bedömargruppen inga resonemang om hur en sådan miljö ska stärkas på ett strukturerat och långsiktigt sätt.”</p> <p>Av självvärderingen framgår hur lärolaget (där lärare från samtliga ämnesinstitutioner samt från ämnesdidaktik ingår) och i programrådet (företrädare för SO-ämnena samt ämnesdidaktik, UVK och VFU) kontinuerligt arbetar för att skapa en sådan miljö genom: pedagogiska diskussioner, revideringar av kurser avseende litteratur och pedagogik, diskussioner om ämnesstoffets relation till skolans styrdokument (se självvärderingen ss. 2, 3, 9, 20, 23)</p> <p>Förslag på korrigering: Stryk följande lydelse ”I den efterföljande beskrivningen i självvärderingen ser däremot bedömargruppen inga resonemang om hur en sådan miljö ska stärkas på ett strukturerat och långsiktigt sätt.”</p>